

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΙΘΜ. 178/III/2001
Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στην αίθουσα 611 του κτιρίου της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης την 4η Ιανουαρίου 2001, ημέρα Πέμπτη και ώρα 11.00 π.μ., με την εξής σύνθεση:

Πρόεδρος: Δημήτρης Τζουγανάτος

Μέλη : Ηλίας Βλάσσης,

Θεόδωρος Δεληγιαννάκης,

Παναγιώτης Μαντζουράνης

Κωνσταντίνος Ηλιόπουλος,

Αλεξάνδρα Μικρουλέα, κωλυόμενου του τακτικού κ Λεωνίδα Νικολούζου,

Νικόλαος Χαριτάκης, κωλυόμενου του τακτικού κ. Ιωάννη Κατσουλάκου

Χαρίσιος Ταγαράς και

Νικόλαος Βέττας.

Γραμματέας :Αικατερίνη Τριβέλη, κωλυομένης της κας Αλεξάνδρας-Μαρίας Ταραμπίκου.

Θέμα της Συνεδριάσεως ήταν **ο προληπτικός έλεγχος** της από 5ης Οκτωβρίου 2000, γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης επιχειρήσεων, **σύμφωνα με το άρθρο 4β του ν.703/77**, όπως ισχύει, η οποία συνίσταται στην απόκτηση ποσοστού 67% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρίας **ΜΑΝΟΣ ΤΡΑΒΕΛ ΣΥΣΤΕΜ Α.Ε. ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ** από την εταιρία **AUTOHELLAS ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ**.

Στη συνεδρίαση παρέστη η γνωστοποιήσασα εταιρία AUTOHELLAS ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ, δια του πληρεξουσίου δικηγόρου, κου Σπύρου Θέμελη.

Στην αρχή της συνεδριάσεως το λόγο έλαβε η Γενική Εισηγήτρια, κ. Σοφία Καμπερίδου, η οποία ανέπτυξε τη γραπτή εισήγηση της Γραμματείας και πρότεινε να μην απαγορευθεί η συγκέντρωση επειδή δεν θα έχει ως αποτέλεσμα σημαντικό περιορισμό του ανταγωνισμού στις επιμέρους σχετικές αγορές τις οποίες αφορά. Στην συνέχεια έλαβε το λόγο ο πληρεξούσιος δικηγόρος, ο οποίος ανέπτυξε τις θέσεις της γνωστοποιησάσας εταιρίας, παρέσχε πληροφορίες, εξηγήσεις και διευκρινίσεις σε ερωτήσεις που του υπέβαλαν ο Πρόεδρος και τα Μέλη της Επιτροπής και ζήτησε από την Επιτροπή την έγκριση της συγκέντρωσης. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής έδωσε προθεσμία, μέχρι την 11η Ιανουαρίου στη γνωστοποιήσασα εταιρία να προσκομίσει υπόμνημα και στοιχεία που ζητήθηκαν από την Επιτροπή κατά την συζήτηση της υπόθεσης.

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού συνήλθε σε διάσκεψη, στην αίθουσα 611 της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης, την 25η Ιανουαρίου, ημέρα Πέμπτη και ώρα 10:30 π.μ., την οποία συνέχισε και ολοκλήρωσε την 29η Ιανουαρίου 2001 ημέρα Δευτέρα και ώρα 10:30 π.μ., και αφού έλαβε υπόψη τα στοιχεία του σχετικού φακέλου, την εισήγηση της Γραμματείας, τις απόψεις που διετύπωσε, προφορικώς και εγγράφως η ενδιαφερόμενη εταιρεία και το υπόμνημα που αυτή προσκόμισε,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ

1. Με το από 5-10-2000 έγγραφο της εταιρίας «AUTOHELLAS ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» γνωστοποιήθηκε στην Υπηρεσία της Γραμματείας της Επιτροπής Ανταγωνισμού, σύμφωνα με τα άρθρα 4 και 4β του Ν. 703/77, όπως ισχύει, η συγκέντρωση των επιχειρήσεων «AUTOHELLAS ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» και «ΜΑΝΟΣ ΤΡΑΒΕΛ ΣΥΣΤΕΜ Α.Ε. ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ».

Συγκεκριμένα την 21-9-2000 υπεγράφη προσύμφωνο αγοραπωλησίας μετοχών μεταξύ της εταιρίας «AUTOHELLAS ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» (αγοράστρια) και του Εμμανουήλ Τσατσάκη (πωλητής), βασικού μετόχου της εταιρίας «ΜΑΝΟΣ ΤΡΑΒΕΛ ΣΥΣΤΕΜ Α.Ε. ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ» το οποίο στη συνέχεια τροποποιήθηκε με το από 13.10.2000 συμφωνητικό υπογραφέντος μεταξύ των παραπάνω και της Ειρήνης Τσατσάκη, μετόχου της εταιρίας ΜΑΝΟΣ ΤΡΑΒΕΛ ΣΥΣΤΕΜ Α.Ε. Δυνάμει των συμφωνητικών αυτών, η «AUTOHELLAS ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» συμφωνήθηκε ν'αποκτήσει ποσοστό 67% του μετοχικού κεφαλαίου της «ΜΑΝΟΣ ΤΡΑΒΕΛ ΣΥΣΤΕΜ Α.Ε. ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ» και κατά συνέπεια την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου και τον έλεγχο αυτής. Στο άρθρο 2 του από 13/10/2000 τροποποιητικού προσυμφώνου αναφέρεται ότι "... εφόσον το ζητήσει εγγράφως η Αγοράστρια, η Εταιρεία μέχρι την 31/12/2000 θα έχει συμπεριλάβει στις δραστηριότητες της τις τρέχουσες δραστηριότητες της εταιρείας ΜΑΝΟΣ WELCOME ΣΕΡΒΙΣ Ε.Π.Ε. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ και θα έχει αποκτήσει την κυριότητα των διακριτικών τίτλων ΜΑΝΟΣ WELCOME SERVICE, AIR ΜΑΝΟΣ και όλων των τυχόν άλλων σημάτων και διακριτικών τίτλων αυτής, εφόσον η Αγοράστρια κρίνει ότι επιθυμεί να τα αποκτήσει". Η εξαγοράζουσα εταιρία με έγγραφό της που επιδόθηκε την 22.12.2000 εξήτησε την εκτέλεση του όρου αυτού του προσυμφώνου.

Η υπό κρίση συγκέντρωση τελεί υπό την αίρεση της εγκρίσεως της από την Επιτροπή Ανταγωνισμού, βάσει του άρθρου 4 του προαναφερόμενου προσυμφώνου αγοραπωλησίας μετοχών.

2.1 Η «AUTOHELLAS ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» (στο εξής «AUTOHELLAS Α.Τ.Ε.Ε») με έδρα την Αργυρούπολη (Λεωφ. Βουλιαγμένης 576Α), αποτελεί την μητρική εταιρία ομώνυμου ομίλου και δραστηριοποιείται, σύμφωνα με τη γνωστοποίηση, στους τομείς της εκμίσθωσης αυτοκινήτων και μηχανημάτων παντός τύπου και της συντήρησης, λειτουργίας και εκμετάλλευσης στόλων αυτοκινήτων ιδιοκτησίας της ή ιδιοκτησίας τρίτων.

Η ως άνω εταιρία είναι εισηγμένη στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών και οι πέντε κυριότεροι μέτοχοι της είναι οι: Βασιλάκης Θεόδωρος με ποσοστό 60% του μετοχικού κεφαλαίου, Βασιλάκη Εμμανουέλλα με ποσοστό 8,6%, ΑΛΦΑ ΑΕΔΑΚ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ με ποσοστό 2,3%, Ευτύχιος Βασιλάκης με ποσοστό 1,7% και ΑΛΦΑ ΑΕΔΑΚ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ με ποσοστό 1,4%.

Στον όμιλο της «AUTOHELLAS Α.Τ.Ε.Ε» ανήκουν και οι εταιρίες ERGOCAR Α.Β.Ε.Ε (εμπορία αυτοκινήτων μάρκας SEAT), TEXNOKAR Α.Β.Ε.Ε (εισαγωγή/εμπορία αυτοκινήτων μάρκας SEAT), ΒΑΚΑΡ Α.Β.Ε.Ε (εισαγωγή/εμπορία αυτοκινήτων μάρκας SAAB), ΒΗΤΑΚΑΡ Α.Ε (εισαγωγή / εμπορία αυτοκινήτων μάρκας OPEL) και ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ Α.Ε (αεροπορική εταιρία).

Ο κύκλος εργασιών του ομίλου της «AUTOHELLAS Α.Τ.Ε.Ε» στην εθνική αγορά, το έτος 1999, ανήλθε, βάσει των προσαχθέντων στοιχείων, σε 282.340.822 Ευρώ.

2.2 Η «ΜΑΝΟΣ ΤΡΑΒΕΛ ΣΥΣΤΗΜ Α.Ε. ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ» (στο εξής «ΜΑΝΟΣ ΤΡΑΒΕΛ ΣΥΣΤΗΜ Α.Ε.Ε.Τ»), με έδρα την Αθήνα (Κατεχάκη 56), αποτελεί την μητρική εταιρία ομώνυμου ομίλου και δραστηριοποιείται, σύμφωνα με τη γνωστοποίηση, στον τομέα του τουρισμού και ειδικότερα στους τομείς της παροχής ταξιδιωτικών και τουριστικών υπηρεσιών αναφορικά με ομαδικά και ατομικά ταξίδια. Συγκεκριμένα, διενεργεί κρατήσεις θέσεων σε μέσα μαζικής μεταφοράς και ξενοδοχεία για λογαριασμό ταξιδιωτών που μετακινούνται είτε εντός Ελλάδος είτε από την Ελλάδα στο εξωτερικό και αντίστροφα.

Στην ως άνω εταιρία συμμετέχουν οι: Τσατσάκης Εμμανουήλ με ποσοστό 98% του μετοχικού κεφαλαίου και η Τσατσάκη Ειρήνη με ποσοστό 2%.

Στον όμιλο της «ΜΑΝΟΣ ΤΡΑΒΕΛ ΣΥΣΤΗΜ Α.Ε.Ε.Τ» ανήκουν οι εταιρίες ΦΑΙΔΩΝ Ε.Π.Ε (εκδοτική εταιρία) με ποσοστό 99,6 % και ΕΛΙΚΗ Α.Ε με ποσοστό 98,13 %, η οποία δεν ασκεί καμία δραστηριότητα δεδομένου ότι το ιδιόκτητο ξενοδοχείο της στο Αίγιο καταστράφηκε από το σεισμό του 1994. Επίσης, στην εξαγοραζόμενη έχουν κατακυρωθεί μέσω πλειστηριασμών του ΕΟΤ, δύο ξενοδοχεία "ΞΕΝΙΑ", ένα στη ΣΚΙΑΘΟ και ένα στην ΠΑΤΜΟ, τα οποία όμως επί του παρόντος δεν λειτουργούν. Ο βασικός μέτοχος της εξαγοραζόμενης Εμ. Τσατσάκης ελέγχει τις εταιρίες ΜΑΝΟΣ WELCOME SERVICE Ε.Π.Ε (τουριστική εταιρία, η οποία δραστηριοποιείται αποκλειστικά στον εισερχόμενο τουρισμό) και AIR ΜΑΝΟΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ Α.Ε. (αεροπορική εταιρία που δεν έχει κάνει έναρξη δραστηριότητας). Η ΜΑΝΟΣ ΤΡΑΒΕΛ ΣΥΣΤΗΜ Α.Ε.Ε.Τ έχει συνάψει συνολικά τριάντα πέντε (35) συμβάσεις δικαιόχρησης με δικαιούχους φυσικά και νομικά πρόσωπα στο Ν. Αττικής αλλά και άλλες περιοχές της χώρας

Ο κύκλος εργασιών του ομίλου της «ΜΑΝΟΣ ΤΡΑΒΕΛ ΣΥΣΤΗΜ Α.Ε.Ε.Τ» στην εθνική αγορά, το έτος 1999, ανήλθε, βάσει των προσαχθέντων στοιχείων, σε 36.847.985 Ευρώ.

3.1 Η σχετική αγορά προϊόντων ή υπηρεσιών περιλαμβάνει το σύνολο των προϊόντων ή υπηρεσιών που θεωρούνται από τον καταναλωτή εναλλάξιμες ή δυνάμενες να υποκατασταθούν μεταξύ τους, λόγω των χαρακτηριστικών τους, της τιμής τους και της σκοπούμενης χρήσης τους.

Η παρούσα συγκέντρωση αφορά στον κλάδο παροχής ταξιδιωτικών και τουριστικών υπηρεσιών αναφορικά με ομαδικά και ατομικά ταξίδια. Ο εν λόγω κλάδος με βάση το αντικείμενο των παρεχόμενων τουριστικών υπηρεσιών διακρίνεται στους τομείς του εισερχόμενου, εσωτερικού και εξερχόμενου τουρισμού, κάθε ένας εκ των οποίων αποτελεί διακεκριμένη σχετική αγορά.

Πελάτες των τουριστικών γραφείων εισερχόμενου τουρισμού είναι οι "αλλοδαποί" τουρίστες, η πλειοψηφία των οποίων επισκέπτεται τη χώρα μας μέσω ολοκληρωμένων «τουριστικών πακέτων» τα οποία έχουν εκ των προτέρων επιλέξει. Οι επιχειρήσεις που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στο συγκεκριμένο τομέα συνεργάζονται με τουριστικούς οργανισμούς του εξωτερικού (tour-operators) και το "τουριστικό πακέτο" που προσφέρουν, προκαθορίζει τον τελικό προορισμό του επισκέπτη, τον συνολικό αριθμό των ημερών παραμονής του στη χώρα, την κατηγορία και το συγκεκριμένο ξενοδοχείο που θα καταλύσει καθώς και όλες τις δραστηριότητες κατά τη διάρκεια της παραμονής του στη χώρα, όπως περιηγήσεις, ξεναγήσεις, ενοικίαση αυτοκινήτου κ.λ.π.

Οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα του εξερχόμενου τουρισμού προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στους κατοίκους της χώρας που για οποιονδήποτε λόγο αποφασίζουν να ταξιδέψουν στο εξωτερικό.

Τα ταξιδιωτικά γραφεία εσωτερικού τουρισμού προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στους τουρίστες, Έλληνες και μη, που ταξιδεύουν στο εσωτερικό της χώρας, το μεγαλύτερο μέρος των οποίων ταξιδεύει για διακοπές και αναψυχή. Οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον εσωτερικό τουρισμό ασχολούνται με κρατήσεις θέσεων (αεροπορικών, ακτοπλοϊκών, κ.λ.π. καθώς και ξενοδοχείων) ατομικών ή και ομαδικών. Τα γραφεία αυτά προσφέρουν, επίσης, «πακέτα» οργανωμένων ομαδικών εκδρομών εντός της χώρας, στα οποία περιλαμβάνονται μετακινήσεις με

τουριστικά λεωφορεία, διανυκτερεύσεις, ημιδιατροφή, εκδρομές, περιηγήσεις, ξεναγήσεις και συνοδός, ενώ προσφέρουν υπηρεσίες που αφορούν κρατήσεις ξενοδοχείων, ναυλώσεις τουριστικών λεωφορείων, εκδόσεις διαβατηρίων, ενοικιάσεις αυτοκινήτων και σκαφών αναψυχής κ.λ.π.

Στην Ελλάδα, το νομοθετικό πλαίσιο δε δεσμεύει τις τουριστικές επιχειρήσεις να δραστηριοποιούνται αποκλειστικά σε ένα μόνο από τους προαναφερθέντες τομείς. Σε αντίθεση με πολλές χώρες του εξωτερικού, στην Ελλάδα αρκετές επιχειρήσεις του κλάδου δραστηριοποιούνται ταυτόχρονα σε όλους τους ως άνω τομείς.

Ειδικότερα, η υπό κρίση συγκέντρωση αφορά τις σχετικές αγορές τόσο του εσωτερικού και εξερχόμενου τουρισμού στις οποίες δραστηριοποιείται η εξαγοραζόμενη εταιρία, όσο και του εισερχόμενου τουρισμού στην οποία δραστηριοποιείται η εταιρία «MANOS WORLD SERVICES ΕΠΕ» η δραστηριότητα της οποίας συμφωνήθηκε να περιληφθεί στις δραστηριότητες της εξαγοραζόμενης προ της ολοκλήρωσης της συγκέντρωσης.

Επίσης, στην υπό κρίση συγκέντρωση ως επηρεαζόμενες συμπληρωματικές αγορές θεωρούνται οι αγορές που αποτελούν τον κλάδο των μέσων μεταφοράς ο οποίος καλύπτει τις ανάγκες μετακίνησης των ταξιδιωτών και περιλαμβάνει τις αεροπορικές εταιρίες, τις ναυτιλιακές, τις εταιρίες μεταφοράς επί χερσαίου εδάφους καθώς και τις εταιρίες ενοικίασης αυτοκινήτων, αγορές στις οποίες δραστηριοποιούνται εν μέρει εταιρίες του ομίλου της εξαγοράζουσας και συγκεκριμένα, στις αεροπορικές μεταφορές και στην ενοικίαση αυτοκινήτων.

Οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον κλάδο των μέσων μεταφοράς καθώς και τα τουριστικά ταξιδιωτικά γραφεία, θεωρούνται ως δύο από τις συνισταμένες της πολυσύνθετης επιχειρηματικής δραστηριότητας της μεταφοράς, διαμονής, εξυπηρέτησης, επιμόρφωσης και διασκέδασης των τουριστών.

Το μεγαλύτερο μερίδιο στο σύνολο του κλάδου παροχής ταξιδιωτικών και τουριστικών υπηρεσιών, που ανήλθε στο ποσό των 274 δισ. δρχ. για το 1999, κατέχει ο εισερχόμενος τουρισμός (με ποσοστό 63,1%) και ακολουθεί ο εξερχόμενος τουρισμός (με ποσοστό 18,6%) και ο εσωτερικός τουρισμός (με ποσοστό 18,3%).

Κατ' εκτίμηση των συμμετεχουσών επιχειρήσεων, το μερίδιο που κατέχει η εξαγοραζόμενη στον εν γένει κλάδο παροχής ταξιδιωτικών και τουριστικών υπηρεσιών σε εθνικό επίπεδο, για το 1999, ανέρχεται σε 3,5%, ενώ το μερίδιο ενός ανταγωνιστού της ανέρχεται σε 4,5% και των λοιπών υπολείπεται του 3%.

Με βάση κλαδική μελέτη της ICAP του Οκτωβρίου 2000 (με στοιχεία του 1999), το μερίδιο (βάσει πωλήσεων) της εξαγοραζόμενης επιχείρησης ανέρχεται σε 10,5-11% ενώ των κυριότερων 6 ανταγωνιστριών εταιριών που δραστηριοποιούνται στις υπό κρίση αγορές του εσωτερικού και εξερχόμενου τουρισμού κυμαίνονται μεταξύ 3 και 9%.

Η «MANOS WELCOME SERVICE Ε.Π.Ε», τουριστική εταιρία η οποία ελέγχεται από τον βασικό μέτοχο της εξαγοραζόμενης, η οποία όπως προαναφέρθηκε δραστηριοποιείται αποκλειστικά στον εισερχόμενο τουρισμό (και ειδικότερα στην κατάρτιση και εκτέλεση προγραμμάτων εκδρομών και περιηγήσεων εντός της χώρας με μισθωμένα μεταφορικά μέσα και την μεσολάβηση προς διασφάλιση ή ενοικίαση καταλύματος, σίτιση, αναψυχή, ψυχαγωγία αλλοδαπών τουριστών που επισκέπτονται την Ελλάδα), και η δραστηριότητα της οποίας συμφωνήθηκε να περιληφθεί στις δραστηριότητες της εξαγοραζόμενης προ της ολοκλήρωσης της συγκέντρωσης. βάσει της ίδιας ως άνω μελέτης της ICAP, δεν περιλαμβάνεται μεταξύ των εννέα κυριότερων επιχειρήσεων στην αγορά αυτή (των οποίων τα μερίδια αγοράς με βάση τις πωλήσεις κυμαίνονται μεταξύ 2-7%, με βάση δε το αριθμό διακινηθέντων τουριστών μεταξύ 10-1,5%) και το μερίδιο της σ' αυτήν υπολείπεται του 1%.

Η εξαγοράζουσα επιχείρηση «AUTOHELLAS A.T.E.E» δραστηριοποιείται στο κλάδο των μέσων μεταφοράς, μέσω των εταιριών που ανήκουν στον όμιλο της και δραστηριοποιούνται στις αεροπορικές μεταφορές και στην ενοικίαση αυτοκινήτων δηλ. εταιρίες που καλύπτουν τις ανάγκες μετακίνησης των ταξιδιωτών ενώ καμία εταιρία του ομίλου δεν ασχολείται με τον τομέα των τουριστικών - ταξιδιωτικών γραφείων. Οσον αφορά δε την αγορά ενοικίασης αυτοκινήτων, με βάση τα στοιχεία της γνωστοποιούσας, η εξαγοράζουσα εταιρία «AUTOHELLAS A.T.E.E» κατέχει το 14 % της αγοράς ενώ οι κυριότεροι ανταγωνιστές της, AVIS και BUDGET κατέχουν το 9 % και 6 % αντίστοιχα. Στην δε αγορά των αεροπορικών μεταφορών εντός της ελληνικής επικράτειας, η αεροπορική εταιρία του ομίλου της εξαγοράζουσας, ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ Α.Ε. κατείχε μερίδιο μεταξύ 24 % και 36 % στις γραμμές που εξυπηρετεί ανά τη χώρα, το διάστημα Ιουλίου - Οκτωβρίου 1999 (βλέπε σχετ. απόφαση Ε.Α. 105/Π/99) ενώ βασικοί ανταγωνιστές της είναι οι ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ Α.Ε. και ΚΡΟΝΟΥΣ.

Η «MANOS WELCOME SERVICE Ε.Π.Ε», στο παρελθόν είχε δραστηριότητα σχετιζόμενη με τον τομέα των αερομεταφορών, η οποία συνίστατο σε συνεργασίες με διάφορες αεροπορικές εταιρίες (MONARCH, AVIONIC κλπ) για τη ναύλωση αεροσκαφών και τη μεταφορά πελατών της προς την Ελλάδα αλλά και σε διάφορους προορισμούς εντός Ελλάδος, χρησιμοποιώντας τον διακριτικό τίτλο “AIR MANOS”, ο οποίος συμφωνήθηκε να μεταβιβασθεί στην εξαγοραζόμενη πριν από την ολοκλήρωση της υπό κρίση συγκέντρωσης.

Η τελευταία συνεργασία, εντός των πλαισίων αυτής της δραστηριότητας της, ήταν εκείνη με την αεροπορική εταιρία Avionic, η οποία διήρκεσε ένα χρόνο, από το Μάρτιο του 1999 έως το Μάρτιο του 2000, οπότε και διεκόπη ως εμπορικά ανεπιτυχής και ζημιογόνος. Ήδη η «MANOS WELCOME SERVICE Ε.Π.Ε» από τον Απρίλιο του 2000 έπαυσε να δραστηριοποιείται στην ναύλωση αεροσκαφών για προορισμούς εντός Ελλάδος και από τον Οκτώβριο του ιδίου έτους στην ναύλωση για προορισμούς εκτός Ελλάδος.

Με βάση τα ανωτέρω και ανεξαρτήτως του ζητήματος κατά πόσον η δραστηριότητα αυτή της εν λόγω εταιρίας (δηλ. της ναύλωσης αεροσκαφών) συνιστά διενέργεια αερομεταφορών, ώστε να την εντάσσει στον τομέα των επιχειρήσεων μεταφοράς, οι οποίες καλύπτουν τις ανάγκες μετακίνησης των ταξιδιωτών (όπως είναι οι αεροπορικές εταιρίες κλπ), η Επιτροπή κρίνει ότι παρέλκει η περαιτέρω εξέταση της αγοράς αυτής.

Μεταξύ των εταιριών του ομίλου της εξαγοράζουσας και της εξαγοράζομενης δεν έχει συναφθεί μέχρι σήμερα καμία συμφωνία συνεργασίας οποιασδήποτε φύσεως.

3.2 Η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή στην οποία οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις πωλούν τα σχετικά προϊόντα υπό επαρκώς ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού. Στην συγκεκριμένη περίπτωση ως σχετική γεωγραφική αγορά θεωρείται αυτή του συνόλου της ελληνικής επικράτειας.

3.3 Στον κλάδο παροχής ταξιδιωτικών και τουριστικών υπηρεσιών στην Ελλάδα δραστηριοποιούνται 8.270 περίπου τουριστικά γραφεία, τα οποία φέρουν το επίσημο σήμα λειτουργίας του Ε.Ο.Τ, τα περισσότερα εκ των οποίων ειδικεύονται στις υπηρεσίες εισερχόμενου (incoming) τουρισμού, ενώ πολλά άλλα παρέχουν τις υπηρεσίες τους στον εσωτερικό και τον εξερχόμενο (outgoing) τουρισμό. Από τα παραπάνω τουριστικά γραφεία, τα 2.633 περίπου δηλ. 31,8 % είναι στο Ν. Αττικής και τα 680 περίπου δηλ. 8,2 % στο Ν. Θεσ/νίκης. Επιπλέον σημαντικός αριθμός τουριστικών γραφείων (3.500 περίπου) λειτουργούν στη χώρα ανεπίσημα, σε εποχιακή βάση και αναλαμβάνουν στην ουσία υπεργολαβίες μεγαλύτερων τουριστικών γραφείων.

Κυρίαρχο στοιχείο στη διεθνή αγορά και ειδικότερα στην Ευρώπη είναι η τάση για εξαγορές και συγχωνεύσεις των τουριστικών επιχειρήσεων προς το σκοπό της εξασφάλισης όλο και μεγαλύτερης ανταγωνιστικότητας. Το γεγονός αυτό καθώς και οι ριζικές αλλαγές που αναμένονται στο διεθνή

οικονομικό και τουριστικό χώρο από την παγκοσμιοποίηση της οικονομίας αποτελούν τον άξονα εξέλιξης του κλάδου παροχής ταξιδιωτικών και τουριστικών υπηρεσιών στην Ελλάδα.

Παράλληλα, η είσοδος του κοινού ευρωπαϊκού νομίσματος αλλά και η εφαρμογή των νέων τεχνολογιών (κρατήσεις θέσεων μέσω Internet κ.λπ.) αναμένεται να προκαλέσουν την δραστική μεταβολή της φύσης και μορφής των τουριστικών επιχειρήσεων και την όσο το δυνατόν ταχύτερη προσαρμογή τους στα νέα δεδομένα, ενώ η σχέση μεταξύ των ελληνικών επιχειρήσεων και των τουριστικών οργανισμών της Ευρώπης θα αποτελέσει καθοριστικό παράγοντα για την ανάπτυξη των επιχειρήσεων αυτών.

Οι προοπτικές ανάπτυξης των ελληνικών επιχειρήσεων εισερχόμενου τουρισμού εμφανίζονται σχετικά περιορισμένες, καθώς οι μεγάλοι διεθνείς εμβέλειας ταξιδιωτικοί οργανισμοί διεισδύουν όλο και περισσότερο στην ελληνική αγορά. Το θεσμικό πλαίσιο του Ε.Ο.Τ που ορίζει τις απαιτήσεις και προϋποθέσεις για τη λειτουργία των τουριστικών γραφείων δεν είναι αυστηρό και επιτρέπει την έναρξη λειτουργίας ενός τουριστικού γραφείου με ελάχιστη υποδομή (καταβολή ποσού 4 εκατ. δρχ. ως εγγύηση υπέρ του Ε.Ο.Τ και εγκατάσταση 20 μόνο τετρ. μέτρων).

Εξάλλου, πέραν αυτών δεν υφίστανται νομικοί περιορισμοί ή άλλα εμπόδια για την είσοδο επιχειρήσεων στον εν γένει κλάδο της παροχής ταξιδιωτικών και τουριστικών υπηρεσιών στην Ελλάδα, ενώ η προοπτική εξέλιξής τους στο μέλλον εξαρτάται από το βαθμό οργάνωσης, το μέγεθός τους και την δυνατότητα άμεσης εφαρμογής της πληροφορικής και των ηλεκτρονικών συστημάτων κρατήσεων θέσεων.

4.1 Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 2 εδαφ. β του Ν. 703/77, όπως ισχύει, συγκέντρωση πραγματοποιείται όταν ένα ή περισσότερα πρόσωπα που ελέγχουν ήδη τουλάχιστον μία επιχείρηση ή μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, αποκτούν άμεσα ή έμμεσα τον έλεγχο του συνόλου ή τμημάτων μίας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων.

Στην υπό κρίση υπόθεση, η εταιρία «AUTOHELLAS Α.Τ.Ε.Ε» με την απόκτηση του 67% του μετοχικού κεφαλαίου της «ΜΑΝΟΣ ΤΡΑΒΕΛ ΣΥΣΤΗΜ Α.Ε.Ε.Τ», αποκτά τον αποκλειστικό έλεγχο αυτής και ως εκ τούτου πραγματοποιείται συγκέντρωση επιχειρήσεων κατά την έννοια του παραπάνω άρθρου, η οποία εμπίπτει στις σχετικές με τις συγκεντρώσεις ρυθμίσεις του νόμου αυτού.

4.2 Η εν λόγω συγκέντρωση υπόκειται υποχρεωτικά σε προηγούμενη γνωστοποίηση, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρ. 4β παρ. 1 του Ν. 703/77, όπως ισχύει, δεδομένου ότι καλύπτεται τουλάχιστον η μία από τις δύο προϋποθέσεις που ορίζει ο νόμος, αυτή του κύκλου εργασιών. Συγκεκριμένα, βάσει των προσκομισθέντων στοιχείων, ο συνολικός κύκλος εργασιών όλων των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων, το έτος 1999, υπερβαίνει τα 150.000.000 Ευρώ (319.188.807 Ευρώ), ενώ ο κύκλος εργασιών των άμεσα συμμετεχουσών επιχειρήσεων «AUTOHELLAS Α.Τ.Ε.Ε» και «ΜΑΝΟΣ ΤΡΑΒΕΛ ΣΥΣΤΗΜ Α.Ε.Ε.Τ», κάθε μιας χωριστά στην εθνική αγορά υπερβαίνει τα 15.000.000 Ευρώ (60.169.873 Ευρώ και 33.063.270 Ευρώ αντίστοιχα). Συνεπώς, η αποκτώσα τον έλεγχο εταιρία «AUTOHELLAS Α.Τ.Ε.Ε» είχε υποχρέωση προηγούμενης γνωστοποίησης της συγκέντρωσης, σύμφωνα με το άρθρο 4β, πράγμα το οποίο έπραξε εμπρόθεσμα δεδομένου ότι η γνωστοποίηση κατατέθηκε στις 5-10-2000, ενώ το προσύμφωνο και η τροποποίηση αυτού, μεταξύ των συμμετεχόντων μερών, δηλ. της εταιρίας «AUTOHELLAS Α.Τ.Ε.Ε» και των Εμμανουήλ Τσατσάκη και Ειρήνης Τσατσάκη (για την τροποποίηση αυτού), μετόχων της εταιρίας «ΜΑΝΟΣ ΤΡΑΒΕΛ ΣΥΣΤΗΜ Α.Ε.Ε.Τ», υπογράφηκαν την 21-9-2000 και 13-10-2000 αντίστοιχα.

4.3 Σύμφωνα με το άρθρο 4γ παρ.1 του Ν. 703/77, όπως ισχύει, με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού απαγορεύεται κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων που υπόκειται σε προηγούμενη γνωστοποίηση και η οποία μπορεί να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό στην εθνική αγορά ή

σε σημαντικό σε συνάρτηση με τα χαρακτηριστικά των προϊόντων ή υπηρεσιών τμήμα της και ιδίως με την δημιουργία ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης.

Από πλευράς συνθηκών ανταγωνισμού στις προαναφερθείσες σχετικές αγορές της υπό κρίση συγκέντρωσης και ειδικότερα σε σχέση με το ζήτημα εάν η κρινόμενη συγκέντρωση μπορεί να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό, προέκυψε από τα προεκτεθέντα (βλ. παρ.3.1, 3.2 και 3.3) ότι η κρινόμενη συγκέντρωση δεν θα έχει ως αποτέλεσμα τον σημαντικό περιορισμό του ανταγωνισμού στις υπό κρίση σχετικές αγορές.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Αποφαίνεται ότι η συγκέντρωση που προκύπτει με την απόκτηση του ελέγχου της εταιρίας με την επωνυμία «ΜΑΝΟΣ ΤΡΑΒΕΛ ΣΥΣΤΕΜ Α.Ε. ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ» από την εταιρία με την επωνυμία «ΑΥΤΟΗΕΛΛΑΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», η οποία γνωστοποιήθηκε στην Επιτροπή Ανταγωνισμού την 5.10.2000, σύμφωνα με το άρθρο 4β του ν. 703/77, όπως ισχύει, δεν περιορίζει σημαντικά τον ανταγωνισμό στις σχετικές αγορές, τις οποίες αφορά και ως εκ τούτου δεν συντρέχει λόγος απαγόρευσής της κατά το νόμο.

Η απόφαση εκδόθηκε την 1η Φεβρουαρίου 2001.

Η παρούσα απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Πρόεδρος

Ο Συντάκτης της Απόφασης

Δημήτρης Τζουγανάτος

Παναγιώτης Μαντζουράνης

Η Γραμματέας

Αικατερίνη Τριβέλη